

sama, þráinnar eftir meira ljósi, meira andlegu frelsi. Þeir litu allir—þessir tjarskyldu annars—með sömu sorgaraugum til liðna tímans, á myrkrið og vanþekkinguna, en svo aftur með glaðværðu stolti til hinnar birtandi, gleðiboðandi framtíðar, er heimska, fals og lygð sér til fullrar skammar verða, en andans sól nær að skína loks í sínu fulla heiði.

En hversu makalaust tækifæri var nú annars ekki fyrir páfann að snúa villumönnum þessum þarna, 3000 talsins, samankomnum fríþenkjurum, alla þessa þingdaga, þarna rétt hjá honum. Hví skyldi nú ófreistað látið að hefja eina stóra helgigöngu með krossa og bein og bjóra af hinum helgu, hina heilögu muni kyrkunnar, og svo hefja eina máttuga alsherjarbæn? Já, hví ekki? En það er ekki vort að svara því. En var það ekki mikill misgáningur eða nærri að segja afgang af hinum heilaga föður, að láta nú ekki þegar skokka á stað með hin gullnu kerin með hinu vígða vatni, með hin gimsteinum prýddu skrín með hinum háhelgu dómum í o. s. frv., til að sýna fram á hvers þau ummegnuð væru til að umvenda fríþenkjurum og vitringum þessa heims, skáldum og heimspekingum eins og þeim Berthelot (franska), Lombroso (ítalaska), Haeckel (þýzka), Björnson (norska) o. fl. o. fl.

Þingið hafði leitt þessa andans höfðingja til Rómaborgar—hina útvöldustu og æðstu anda þessa heims, til að bera vitni um í eyrun á sjálfu Vatikaninu, að trúkredda öll væri dauð, eða lægi á líkfjölunum, að vísindi væru vel lifandi og hefðu nú sprengt blöðru hjátrúar og oftrúarinnar, að öld prestaspeki, prestahrænsni og prestahrekkja væri nú liðin og úti, og að hið endurvaknaða mannkyn hefði ekkert framar að gera með blinda leiðtoga eða lævísá trúarhræsnara. En hvað hafði svo hinn heilagi staðgengill í Róm að segja við öllu þessu? Hvernig vék því við, að hann einmitt nú laumaðist inn í hin afskektustu herbergi sín, hann og kardínalar hans, og lét draga blæjurnar þétt fyrir gluggana; já, lokaði Vatikaninu og krækti lyklunum upp yfir rámið í svefnherbergi sínu. Hvílíkt þó! Er þetta æðsti hermaður Krists? En slíkur þó spegill, og eftir höfðinu dansa svo limirnir! Var eigi hinum